

Overgenomen uit: Begijnhofkrant 21 (2008) 17 - 19

Corpus Christianorum Bibliotheek & Kenniscentrum

Bart Janssens

Op 7 juni 2008 vond in het Turnhoutse Begijnhof de officiële opening plaats van het Corpus Christianorum - Bibliotheek & Kenniscentrum (CCBK). In het volledig gerenoveerde, 17de-eeuwse Sint-Annaconvent, huisnummer 39, zetten een bibliotheek, redactie en wetenschappelijk centrum de traditie van het Corpus Christianorum, in 1947 opgericht in de Sint-Pietersabdij van Steenbrugge, verder. De missie van het Corpus Christianorum is de studie en bekendmaking van voornamelijk christelijke teksten uit de patristische periode (circa 150-750 na Christus) en de middeleeuwen (circa 750-1500 na Christus). De uitgever van de publicaties die uit dit onderzoek voortkomen, is de Turnhoutse wetenschappelijke uitgever Brepols Publishers, tevens de initiatiefnemer van het CCBK, die in de Infirmierie, huisnummer 67 van het Begijnhof, is gevestigd.

De periode die door de activiteiten van het Corpus Christianorum - Bibliotheek & Kenniscentrum wordt bestreken, is die van het ontluikende christendom, dat stilaan vorm krijgt tegen de achtergrond van het heidense Rome, een periode van machtsstrijd tussen keizers en kerken, Byzantium en Rome, de veroordeelde “dwaling” van de ketter en de “rechte leer” van de overwinnaar, van de contacten met de opkomende islam en later het ontluikende protestantisme en de contrareformatie. Kortom, een turbulente, maar cruciale periode in de vorming van ons hedendaagse Europese denken.

Om inzicht te verwerven in de Europese cultuur anno 2008, moeten we de getuigenissen uit het verleden bewaren en bestuderen. Het CCBK wil dan ook een levend centrum zijn ten behoeve van de geïnteresseerden en specialisten ter zake, maar wil tegelijkertijd als bewaarbibliotheek zijn collectie koesteren en ontsluiten voor de toekomstige generaties. Een vzw beheert de bibliotheek, die op afspraak toegankelijk is voor geregistreerde bezoekers en geïnteresseerden.

Tijdens de officiële inhuldiging op 7 juni werden toespraken van de academische leiding van het Corpus Christianorum en andere eminente vertegenwoordigers van de universitaire en culturele wereld afgewisseld met muzikale intermezzo's en afgesloten met een receptie in en om het Sint-Annaconvent.

Dhr. Luc Jocqué, publishing manager Brepols Publishers, coördinator 'Corpus Christianorum

Dhr. Jean-Louis de Cartier de Marchienne, voorzitter raad van bestuur Brepols Publishers

Dhr. Paul De Jongh, gedelegeerd bestuurder
Brepols Publishers

Prof. dr. Rita Beyers (Universiteit Antwerpen),
wetenschappelijk directeur 'Corpus Christianorum'

Prof. Em. Dr. Paul Tombeur
(Université catholique de Louvain)
wetenschappelijk directeur 'Centre "*Traditio
Litterarum Occidentalium*"

Mevr. An Renard, directeur Erfgoedbibliotheek
Hendrik Conscience Antwerpen

Hoe het begon

In 1875 koopt priester Philip Pollet een stuk grond in Steenbrugge, gelegen buiten de muren van het oude Brugge, en hij bouwt er een kerk, school en pastorie. Hij vindt de benedictijnen van Dendermonde bereid in Steenbrugge een klooster te stichten en de parochie te bedienen. In de herfst van 1879 komen de eerste drie “zwarte paters” in Steenbrugge aan.

Op 18 augustus 1890 wordt het klooster tot priorij verheven en op 5 juli 1896 tot abdij van het Heilig Hart en de Heilige Apostel Philippus. In 1934 verkrijgt de abdij het opvolgingsrecht van de Sint-Pietersabdij van Oudenburg, gesticht in 1084, en ze neemt haar nieuwe naam aan: de Sint-Pietersabdij van Steenbrugge.

Onmiddellijk na de Tweede Wereldoorlog neemt Dom Eligius Dekkers (1915-1998), monnik in de Sint-Pietersabdij van Steenbrugge, het initiatief om een nieuwe reeks kritische edities van patristische - en later ook apocriefe en middeleeuws-christelijke - literatuur op te zetten. De reeks luistert naar de naam *Corpus Christianorum*. In eerste instantie gaat Dekkers' aandacht uit naar de Latijnse traditie. In dat kader publiceert hij in 1951 de volledige lijst van Latijnse kerkvader teksten als jaargang III van *Sacris Erudiri*, het tijdschrift dat hij drie jaar eerder zelf had gesticht. In 1995 verschijnt de derde, geheel herwerkte versie van de Latijnse Clavis, Dom Dekkers' laatste grote verwezenlijking. Hij sterft drie jaar later.

Het *Corpus Christianorum* moet de 19de-eeuwse collectie kerkvader teksten, bijeengebracht door Abbé Jacques-Paul Migne (1800-1875), vervangen. Het eerste volume van het *Corpus Christianorum*, van bij de aanvang uitgegeven door Brepols Publishers, sinds 1796 actief in Turnhout, verschijnt in 1953. De reeks verwerft al spoedig een stevige internationale reputatie.

De beweging neemt uitbreiding

Naast de *Series Latina*, met teksten van de Latijnse kerkvaders, en de *Continuatio Mediaevalis*, de middeleeuwse christelijke literatuur, wordt in 1976 ook een Griekse reeks aan het *Corpus Christianorum* toegevoegd.

Het centrum Hellenisme en Christendom (tegenwoordig Instituut voor Vroegchristelijke Byzantijnse Studies) van de Katholieke Universiteit Leuven neemt de wetenschappelijke verantwoordelijkheid voor de reeks op zich, voortbouwend op de *Clavis Patrum Graecorum* of exhaustieve lijst van Griekse kerkvader teksten.

In 1979 wordt een overeenkomst gesloten met het *Centre de Traitement Electronique des Documents* (Cetedoc), een centrum voor computerondersteund onderzoek van de Latijnse taal en literatuur aan de Université Catholique de Louvain (UCL) in Louvain-la-Neuve. Het centrum, dat sinds zijn overbrenging naar Turnhout als *Centre Traditio Litterarum Occidentalium* (CTLO) door het leven gaat, staat tot op heden onder de wetenschappelijke leiding van Paul Tombeur.

In opvolging van Dom Dekkers neemt een Wetenschappelijk Comité vanaf 1997 de academische verantwoordelijkheid voor de Latijnse reeksen van het *Corpus Christianorum* op zich. Specialisten van alle Vlaamse universiteiten en van de Université Catholique de Louvain (Louvain-la-Neuve) maken er deel van uit. De eerste directeur van het Wetenschappelijk Comité is Fernand Bossier (1933-2006). Vandaag wordt het comité geleid door Rita Beyers. Op 23 december 2006 neemt het Wetenschappelijk Comité tijdens een plechtige zitting in aanwezigheid van Dom Godfried-Eric Feys, prior van de Sint-Pietersabdij, afscheid van Steenbrugge. De historische abdijgebouwen krijgen een nieuwe bestemming; de kantoren en de bibliotheek worden overgebracht naar het Sint-Annaconvent in het Turnhoutse begijnhof.

Beheer en voortzetting

In 2006 neemt Brepols Publishers de Corpus Christianorum-bibliotheek van de Sint-Pietersabdij over en geeft ze een passende locatie in het Turnhoutse begijnhof. Vanaf 2008 wordt de bibliotheek beheerd en voortgezet door de vzw Corpus Christianorum - Bibliotheek & Kenniscentrum. De bibliotheek is ondergebracht op de benedenverdieping van het Sint-Annaconvent. Een gedeelte van de meer dan 25.000 boeken staat in open rekken ter beschikking in de leeszaal. De andere werken kunnen worden opgevraagd uit het magazijn. De meer dan 550 oude drukken worden achter slot bewaard in een speciaal ingerichte ruimte. De bibliotheek is dan ook geen uitleenbibliotheek. Ze is voor geregistreerde bezoekers en geïnteresseerden toegankelijk op afspraak. Wie lid wordt van de vzw, kan gratis gebruikmaken van de bibliotheek en accommodatie. De vzw CCBK aanvaardt graag uw hulp. U kunt bijdragen door gespecialiseerde werken aan de vzw in bruikleen te geven of te schenken, door een helpende hand te bieden bij het ontsluiten en beheren van de bibliotheek, de fototheek en het archief, door lid te worden van de vzw of door de vereniging financieel te steunen.

Naast de wetenschappelijke bibliotheek biedt het Sint-Annaconvent ook onderdak aan de Corpus Christianorum-redactie, die de editie van teksten en studies op het gebied van patristiek en middeleeuwse literatuur begeleidt en realiseert. Op hetzelfde adres huist ook het eerder vermelde computercentrum *Centre Traditio Litterarum Occidentium* (CTLO). Tenslotte omvat het Sint-Annaconvent nog vergaderzalen, twee gastenkamers voor bezoekende wetenschappers en een permanente tentoonstellingsruimte.

Bart Janssens

Voor een bezoek aan de bibliotheek of meer inlichtingen over de werking van het CCBK kunt u het centrum contacteren via dit e-mailadres: info@corpuschristianorum.org.

Corpus Christianorum - Bibliotheek & Kenniscentrum

Sint-Annaconvent

Begijnhof 39

2300 Turnhout

<http://www.corpuschristianorum.org/ccbk/ccbk.html>